

15 Ianuarie 2007, nr. 147

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii contabilității

(înregistrat în Parlament cu numărul 4884 din 21 Decembrie 2006)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii contabilității.

Evaluarea generală

1. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Finanțelor, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce nu corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. În opinia noastră proiectul Legii nu se referă la categoria legilor organice, în cazul în care domeniul reglementat de proiect nu este inclus în lista prevăzută expres la alineatul (3) articolul 72 din Constituție, precum și nu este prevăzut în lista domeniilor stabilite de alin. (3) art.9 din Legea privind actele legislative, nr. 780-XV din 27.12.2001, care, în esență, reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale, specificate mai sus.

Considerăm că legea respectivă trebuie să fie calificată drept o lege ordinară, în corespundere cu prevederile alineatului (4) al articolului 72 din Legea Supremă.

3. Scopul promovării proiectului. potrivit articolului 1 din proiect "Prezenta lege are drept scop stabilirea cadrului juridic, a cerințelor unice și a mecanismului de reglementare a contabilității și raportării financiare în Republica Moldova".

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. Fundamentarea proiectului de act legislativ nu a fost efectuată în conformitate cu articolul 20 al Legii nr. 780/2001 sau cel puțin nota informativă la proiect nu a fost publicată pe pagina web al Parlamentului Republicii Moldova. Astfel, lipsesc detalii referitor la efectul social, economic și de altă natură, precum și lipsește fundamentarea economico-financiară, în cazul în care realizarea noilor reglementări va necesita cheltuieli financiare și de altă natură.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ

cu reglementările în cauză.

În privința corespunderii proiectului de act legislativ cerințelor Legii nr.780/2001 art.13(3) - întemeierea soluțiilor actului legislativ pe prevederile legislației comunitare și art.17(3) - studierea legislației comunitare și elaborarea propunerilor de asigurare a compatibilității proiectului de act legislativ cu legislația comunitară, menționăm că, în linii mari, proiectul legii corespunde rigorilor comunitare în sfera, contabilității în special, în ceea ce privește principiile de raportare financiară internațională, care se preconizează a fi implementate.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Din analiza proiectului se remarcă o interacțiune complexă a proiectului cu alte acte normative. Ne referim la modul de organizare a persoanelor juridice, activitatea de întreprinzător care o pot desfășura persoanele fizice (vezi art. 26 din Codul civil), aspectele de intrare în vigoare a actelor legislative și normative etc. De menționat, că proiectul propus are multiple norme extensive, de trimitere, de blanchetă și chiar contradicții cu alte acte legislative (a se vedea p.13 al prezentului raport de expertiză), dificultăți care diminuează conținutul valoros al legii. În acest context, multitudinea de trimiteri are un conținut justificat de o eventuală coruptibilitate și subminează valoarea proiectului Legii contabilității.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect nu sînt suficient de clare și concise, exprimările nu întrunesc rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație. Lipsa coerenței dintre prevederile proiectului actului legislativ se remarcă în multe cazuri (a se vedea p. 13 din prezentul raport de expertiză).

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul propune înființarea unui Consiliu consultativ ce se constituie pe lângă Ministerul Finanțelor. Nu este clar statutul juridic al acestui consiliu, din ce surse financiare se va efectua finanțarea acestui consiliu.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art. 3 alin. (1)	<i>entitate de interes public</i> – entitate care are o importanță semnificativă pentru public, datorită domeniului (tipului) de activitate, mărimii sau numărului de angajați, clienți și reprezintă o instituție financiară, un fond de investiții, o companie de asigurări, un fond	Referindu-ne la fondul problemei remarcăm unele concepte ce sunt în contradicție cu normele Codului civil al Republicii Moldova, în special art. 3 alin.(1) ale proiectului care instituie noțiunile de: " <i>entitate de interes public</i> ", " <i>entitate cu răspundere limitată</i> ", " <i>entitate cu răspundere nelimitată</i> " și introducerea conceptului de " <i>fapt economic</i> ".	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Considerăm, că primele trei noțiuni trebuie racordate la conceptele fundamentale ale Codului civil (a se vedea art. 55-194 Cod civil). În ceea ce privește noțiunea de "fapt economic", conceptul prezentat extinde

		<p>nestatal de pensii, o societate pe acțiuni care se cotează la bursa de valori a Republicii Moldova, precum și alte entități care dețin o poziție dominantă pe piață, depășind limitele a două din următoarele trei criterii pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedentă:</p> <p>1) <i>totalul veniturilor</i> – 120 mil. lei;</p> <p>2) <i>totalul bilanțului contabil</i> – 60 mil. lei;</p> <p>3) <i>numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune</i> – 500 de persoane;</p> <p><i>entitate cu răspundere limitată</i> – entitate al cărei capital social este divizat în părți sociale, acțiuni, conform actului de constituire și ale cărei obligații sînt garantate cu activele nete ale entității;</p> <p><i>entitate cu răspundere nelimitată</i> – entitate ai cărei membru (-i) desfășoară activitate, în conformitate cu actul de constituire în numele entității și răspunde pentru obligațiile ce-i revin cu toate bunurile sale, cu excepția bunurilor care, conform legislației, nu pot fi urmărite;</p> <p><i>fapt economic</i> – tranzacție, operațiune, eveniment care au modificat sau pot modifica activele, drepturile și datoriile entității, consumurile, cheltuielile, veniturile, rezultatele financiare;</p>			<p>"faptul" asupra "actului". Din acest considerent, ar fi necesar de delimitat "actele juridico-economice", "operațiunile juridico-economice" și "faptele juridico-economice". Astfel, menționăm că:</p> <p>a) prin acte înțelegem manifestarea de voință ce produce efecte juridice;</p> <p>b) operațiunile se deosebesc de acte prin faptul că nu produc prin ele însele efecte juridice și în consecință sînt denumite operațiuni material-tehnice;</p> <p>c) faptele juridice sînt împrejurările de care legiuitorul leagă apariția, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice.</p> <p>Prin urmare, considerăm inutil de a include conceptul de "fapt economic", regimul juridic al conceptelor prezentate mai sus, fiind deja concretizate.</p>
2	Art. 3 alin.(2)	(2) Noțiunile utilizate în prezenta lege și nespecificate la art. 3 alin. (1) al prezentei legi <u>sînt definite în standardele de contabilitate, precum și în alte acte normative adoptate în conformitate cu prezenta lege.</u>	Art. 3 alin.(2) din proiect are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	În acest caz se recomandă excluderea alineatului (2) din proiectul dat, acesta neavînd un conținut normativ, în cazul în care nu se concretizează actele normative la care face trimitere.
3	Art. 4 alin.(5)	formula " <u>și ale altor acte normative</u> "	Formula "și ale altor acte normative" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din contextul

					alineatului dat (a se vedea obiecția de la art.3)
4	Art. 5 alin. (4)	(4) Ajustarea datelor contabile și a informației din rapoartele financiare pentru determinarea venitului impozabil <u>reprezintă obiectul Codului fiscal.</u>	Art. 5 alin. (4) din proiect are un caracter de trimitere implicită.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune excluderea alineatului (5) din proiectul dat, acesta neavând un conținut normativ.
5	art.6	<u>Articolul 6. Concepte de bază și caracteristici calitative</u>	Considerăm că art.6 din proiect are un caracter declarativ, iar conceptele nu sunt explicate, fiind doar declarate formal.	Alte riscuri Normă inutilă	Se propune excluderea acestui articol din proiectul legii date.
6	art. 7	<u>Articolul 7. Obligaivitatea ținerii contabilității</u>	Considerăm art. 7 din proiect inutil și declarativ. Toate cele menționate în acest articol sunt expuse în art. 4 din proiect.	Alte riscuri Normă inutilă	Propunem excluderea acestui articol din proiect.
7	art. 8 alin. (2) , art.19 alin.(10) și (14)	cuvintele " <u>faptelor economice</u> "	A se vedea punctul 1 din Raport	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Considerăm necesar de a substitui cuvintele "faptelor economice" cu "actelor și operațiunilor economice".
8	art. 10 lit. a) și art. 11 alin. (4),	<u>"Comisia Națională a Pieței Financiare"</u>	În art. 10 lit. "a" și art. 11 alin. (4), "Comisia Națională a Pieței Financiare" este menționat ca o autoritate statală. Actualmente așa autoritate statală nu există.	Coruptibilitate Lacune de drept	Considerăm necesar de precizat statutul acestei structuri.
9	Art. 10 lit. a)	<u>"și alte organe autorizate prin lege"</u>	formula "și alte organe autorizate prin lege" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	În acest context se propune de a exclude aceste cuvinte din articolului dat. În cazul în care se va insista asupra păstrării formulei respective, considerăm necesar ca aceste organe să fie specificate concret, deoarece formula din proiect lasă loc pentru interpretări abuzive, iar în calitate de "alte organe" ar putea evolua orice autoritate legal constituită, acest fapt producând eventuale consecințe cu un grad sporit de coruptibilitate.
10	art. 11 alin. (1) lit. b)	b) este responsabil de actualizarea oportună a S.I.R.F. și de publicarea lor în limbile de stat și rusă. Standardele și interpretările, care devin efective odată cu intrarea în vigoare a legii, urmează a fi publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasate pe pagina oficială a	Considerăm că art. 11 alin. (1) lit. b) din proiect ține de obiectul reglementării altor acte legislative, cum ar fi de exemplu: Legea privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale nr.173-XIII din 06.07.1994, (M.O. nr.1 din 12.08.1994). Această normă intră în contradicție atît cu art.13 din Constituția Republicii Moldova, cît și cu Legea privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale nr.173-XIII din 06.07.1994.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	În acest sens, se propune excluderea lit. "b" din alin.(1) al art. 11 din proiect.

		Guvernului în rețeaua Internet, în termen de un an după intrarea în vigoare a prezentei legi. Această responsabilitate se menține, de asemenea, și cu referință la standardele noi sau actualizate după intrarea în vigoare a prezentei legi;			
11	Art. 11 alin. (2) lit. a) subpunctul 4)	<u>4) codul privind conduita profesională;</u>	Considerăm că elaborarea acestui cod este necesar de a fi efectuată de asociația contabililor (în contextul art. 12 din proiect) și nu de Ministerul Finanțelor.	Coruptibilitate Atribuții excesive / contrare statutului Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite	Considerăm necesar de a substitui sintagma evidențiată prin următoarea formulare "codul deontologic al contabilului". Totodată, considerăm că elaborarea acestui cod este necesar de a fi efectuată de asociația contabililor (în contextul art. 12 din proiect) și nu de Ministerul Finanțelor.
12	Art. 11 alin. (2) lit. c)	c) creează grupe de lucru pentru elaborarea standardelor naționale de contabilitate și a altor <u>acte normative;</u>	Formula "și a altor acte normative" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din contextul alineatului dat.
13	Art. 11 alin. (3) lit. "e"	"Mesagerul Oficial"	Art. 11 alin. (3) lit. "e" din proiect menționează o publicație oficială "Mesagerul Oficial".	Coruptibilitate Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Considerăm necesar de precizat, că asemenea publicație oficială în republica noastră nu există, dar există "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".
14	art. 11 alin. (4)	(4) Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare, organele centrale de specialitate ale administrației publice, autoritățile administrației publice locale, precum și alte organe împuternicite de lege pot solicita rapoarte specifice pentru anumite scopuri sau supraveghere prudențială, suplimentar cerințelor prevăzute de standardele de contabilitate. Modul și forma de întocmire și prezentare a acestor rapoarte se aprobă de Ministerul Finanțelor, iar cele aferente instituțiilor financiare se elaborează și se aprobă de Banca Națională a Moldovei, de comun acord cu	Sunt stabilite atribuții extensive de reglementare normativă transmise în competența autorităților administrației publice centrale. De menționat, că întregul conținut al acestui alineat este consacrat acestor atribuții extensive.	Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare	Propunem excluderea alineatului (4) din art. 11 ale proiectului.

		Ministerul Finanțelor.			
15	art.11 alin. (5)	(5) Autoritățile menționate la alin. (4) al prezentului articol pot cere dezvoltări suplimentare și prezentări ale raportului anual, care nu trebuie să limiteze opțiunile conform standardelor de contabilitate sau să modifice interpretările acestora.	Considerăm, că în art.11 alin. (5) din proiect sunt stabilite atribuții extensive. Întregul conținut al acestui alineat este consacrat acestor atribuții extensive.	Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare	Propunem excluderea alineatului (5) din art. 11 ale proiectului.
16	art. 11 alin. (6)	(6) Organele centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale pot să elaboreze, în conformitate cu standardele de contabilitate și alte acte normative, norme contabile specifice anumitor ramuri, domenii și sectoare de activitate, cu excepția normelor contabile aferente rapoartelor financiare, cu aprobarea Ministerului Finanțelor.	În art. 11 alin. (6) din proiect sînt stabilite atribuții extensive.	Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare	Propunem excluderea acestui alineat din conținutul proiectului.
17	art.11 alin. (7)	(7) Sursele de finanțare a grupurilor de lucru pentru elaborarea și actualizarea standardelor naționale de contabilitate și altor acte normative sînt prevăzute distinct în devizul de cheltuieli al Ministerului Finanțelor.	Această normă nu are nimic comun cu proiectul prezentat.	Alte riscuri Norma inutilă	De exclus.
18	art.12	Articolul 12. Competența autorităților nestatale privind apărarea drepturilor și ridicarea nivelului de calificare a membrilor săi	Considerăm, că art.12 din proiect nu are nimic comun cu scopul și obiectivele proiectului dat. Î	Alte riscuri Normă inutilă	Propunem excluderea art. 12 din proiectul legii, conținutul acestui articol poate fi obiectul unui act de constituire a unei asociații (organizații necomerciale) a contabililor și nu a unei norme legale.
19	Art.13 alin. (1), art. 20 alin. (3)		Art.13 alin. (1), art. 20 alin. (3) din proiect este necesar de racordat la conceptul unic de organizare juridică a persoanelor juridice și fizice (în acest context a se vedea art. 55-194 Cod civil).	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	De a asigura corelarea noțiunilor.
20	Art. 13 alin.(2) lit. c) pct. 2)	"în conformitate cu prevederile legislației în vigoare"	Art. 13 alin.(2) lit. "c" pct. 2) din proiect - formula "în conformitate cu prevederile legislației în vigoare" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din contextul alineatului dat, fie de a face referire la actele legislative concrete.

21	Art. 13 alin.(2) lit. d) și h)	"acestora conform legislației în vigoare"	Formula "acestora conform legislației în vigoare" - are un caracter de trimitere	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din contextul alineatului dat fie de a face referire la actele legislative concrete.
22	Art. 13 alin.(2) lit. g)	"și ale altor acte normative contabile"		Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din contextul alineatului dat fie de a face referire la actele concrete.
23	Art. 13 alin. (3) lit. a) și alin.(4)	a) să reprezinte interesele profesionale ale membrilor săi; (4) Asociațiile contabililor sînt obligate: a) să coordoneze activitatea membrilor săi; b) să asigure supravegherea internă a activității contabile desfășurate de către membrii lor și respectarea codului privind conduita profesională; c) să supravegheze instruirea profesională continuă a membrilor săi; d) să medieze, cu acordul tuturor părților, litigiile dintre membrii săi; e) să îndeplinească alte cerințe prevăzute de statut, care nu contravin prevederilor legislației în vigoare.	Regimul juridic al raporturilor de muncă sînt reglementate de Codul muncii.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Art. 13 alin. (3) lit. "a" și alin.(4) din proiect se propun a fi excluse.
24	13 alin. (5)	"de specialitate"		Coruptibilitate Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Sintagma "de specialitate" se substituie cu sintagma "de profil economic".
25	art. 14	Textul integral	Considerăm, că Consiliul consultativ de pe lângă Ministrul Finanțelor este de prisos avînd în vedere, că în cadrul Academiei de Științe a Moldovei există un Institut de Economie care are menirea de a efectua toate activitățile menționate în art. 14 din proiect. În acest Institut activează oameni de știință capabili să efectueze activitățile menționate.	Coruptibilitate Atribuții excesive / contrare statutului	De exclus
26	Art.15, art.23 alin.(5), art.24 alin.(1), art.31, art.32, art.33, art.34,	termenul de "entitate", "entități-mamă"	Termenul de "entitate", "entități-mamă" este necesar de racordat la conceptul unic de organizare juridică a persoanelor juridice și fizice (în acest context a se vedea art. 26 și 55-194 Cod civil). În general, conceptul și structura organizatorico-juridică a persoanelor juridice și fizice prezentată în proiect	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	De a revizui formulările propuse.

	art.35. art.36, art.37. art.38. art.39		contravin Codului civil.		
27	Art. 16 alin. (1)	"și altor acte normative contabile"	Formula "și altor acte normative contabile" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor / obligații excesive	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat fie de a face referire la actele concrete.
28	art.16 alin. (2)	(2) Politica de contabilitate a instituțiilor publice se aprobă de către Ministerul Finanțelor <u>și organul ierarhic superior.</u>	Considerăm, că sintagma "și organul ierarhic superior" este o normă de blanșetă	Coruptibilitate Norme de blanșetă	De exclus din textul proiectului.
29	art. 16, litera c)	c) cerințele actelor normative privind problema respectivă sau analogică care sînt în vigoare în Republica Moldova.	Suntem de părere, că în art. 16, litera "c" conține o normă de trimitere foarte generală.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Propunem ca litera menționată să fie exclusă din textul proiectului.
30	Art. 17 alin.(5)	"conform prevederilor actelor normative"	Art. 17 alin.(5) din proiect - formula "conform prevederilor actelor normative" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
31	Art. 17 alin. (13)	"cu normele metodologice elaborate și aprobate de Ministerul Finanțelor"	Art. 17 alin. (13) din proiect, sintagma "cu normele metodologice elaborate și aprobate de Ministerul Finanțelor" - oferă atribuții extensive de reglementare normativă transmise în competența autorității administrației publice centrale.	Coruptibilitate Norme de blanșetă Atribuții extensive de reglementare	Este necesar ca sintagma menționată să fie exclusă din textul legii.
32	Art.17 alin. (16)	"conform legislației în vigoare"	Art.17 alin. (16) din proiect - formula "conform legislației în vigoare" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat fie de a face referire la actele legislative concrete.
33	art. 19 alin. (4)	(4) Documentele primare întocmite pe suport de hîrtie sau în formă electronică au aceeași putere juridică, în cazul în care se respectă cerințele stipulate de legislație.	Considerăm, că sintagma "în cazul în care se respectă cerințele stipulate de legislație" este o normă de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Considerăm, că norma care reglementează producerea efectelor juridice a formatului electronic este obiectul reglementării altor acte legislative, cum ar fi de exemplu: Legea privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale nr.173-XIII din 06.07.1994, (M.O. nr.1 din 12.08.1994).
34	art.19 alin. (9)	"(alta decît cea engleză și rusă)"		Alte riscuri Stabilirea unor norme nejustificate.	Considerăm oportun de a exclude din art.19 alin. (9) sintagma "(alta decît cea engleză și rusă)" deoarece textul oficial prevăzut de norma constituțională prevede doar limba de stat, ce pot legal fi interpretate normele juridice pe teritoriul republicii noastre. Din

					acest considerent, toate normele pe teritoriul Republicii Moldova sunt interpretate doar în formatul limbii oficiale (art.13 din Constituție).
35	Art. 19 alin. (10)	"pot fi incluse elemente suplimentare, în modul stabilit"	Art. 19 alin. (10) din proiect - formula "pot fi incluse elemente suplimentare, în modul stabilit" - are un caracter de blanchetă.	Coruptibilitate Norme de blanchetă Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
36	Art. 19 alin. (11)	(11) Persoanele care întocmesc și/sau semnează documentele primare poartă răspundere administrativă sau penală pentru nerespectarea regulilor de întocmire, prezentare și/sau primire a acestora în conformitate cu legislația în vigoare.	Considerăm alineatul (11) din art. 19 de prisos, deoarece obiectul reglementării date este menționat în art. 44 din proiect - "Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi".	Coruptibilitate Norme de trimitere Concurența normelor de drept	Acest alineat este necesar de a fi exclus.
37	art.19 alin. (14)	"actelor normative"		Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Sintagma "actelor normative" se substituie cu cuvintele "actelor legislative și normative".
38	art.20 alin. (2) și (3)	<u>"poate imprima de sine stătător, cu acordul Ministerului Finanțelor, conform cerințelor prevăzute de Guvern"</u>	Termenul "poate" oferă spațiu de coruptibilitate din partea autorităților publice la acordarea acestei facilități.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Determinarea competenței după formula "este în drept", "poate" ș.a. Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune excluderea alineatului (3) din textul art.29 al proiectului dat.
39	Art. 21	"și alte acte normative emise de organele de reglementare ale contabilității"	Art. 21 din proiect - formula "și alte acte normative emise de organele de reglementare ale contabilității" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
40	art.22 alin. (2)	"care se elaborează și se aprobă de Ministerul Finanțelor"		Coruptibilitate Norme de trimitere Norme de blanchetă Atribuții extensive de reglementare Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Sintagma "care se elaborează și se aprobă de Ministerul Finanțelor" se substituie cu sintagma "care se elaborează de Ministerul Finanțelor și se aprobă de Guvern".
41	art.22 alin. (4)	"se elaborează și se aprobă de Ministerul Finanțelor"		Coruptibilitate Norme de trimitere Atribuții extensive de reglementare Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	În art.22 alin. (4) din proiect, sintagma "se elaborează și se aprobă de Ministerul Finanțelor" se substituie cu sintagma "se elaborează de Ministerul Finanțelor și se aprobă de Guvern".
42	art. 23 alin. (3)	"poate stabili"	cuvintele "poate stabili" lasă spațiu pentru coruptibilitate.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Determinarea competenței după formula "este în drept", "poate" ș.a.	Sintagma menționată este necesar de substituit cu cuvântul "stabilește".

43	23 alin. (5)	"la solicitarea organelor prevăzute de legislația în vigoare"	Art. 23 alin. (5) din proiect - formula "la solicitarea organelor prevăzute de legislația în vigoare" - are un caracter de trimitere	Coruptibilitate Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
44	Art. 24 alin. (1)	"precum și în alte situații prevăzute de actele normative"	Art. 24 alin. (1) din proiect - formula "precum și în alte situații prevăzute de actele normative" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
45	art.24 alin. (2)	"se elaborează și se aprobă de Ministerul Finanțelor"		Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare	Sintagma "se elaborează și se aprobă de Ministerul Finanțelor" se substituie cu sintagma "se elaborează de Ministerul Finanțelor și se aprobă de Guvern".
46	art. 24 alin. (3)	(3) Reguliile specifice de efectuare a inventarierii în ramurile respective sînt elaborate de organele centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale, precum și de alte organe autorizate <u>și aprobate de Ministerul Finanțelor.</u>		Coruptibilitate Norme de trimitere Concurența normelor de drept	În contextul aprobării de către Guvern a metodologiei efectuării inventarierii se propune de a exclude alineatul (3) din textul art.24 a proiectului dat.
47	Art. 25 alin. (4)	"precum și pentru alte acțiuni prevăzute de lege"	Art. 25 alin. (4) din proiect - formula "precum și pentru alte acțiuni prevăzute de lege" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
48	art.25 alin. (6)	"potrivit normelor aprobate de Ministerul Finanțelor"		Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare	În art.24 alin. (2) din proiect, sintagma "potrivit normelor aprobate de Ministerul Finanțelor" se substituie cu sintagma "potrivit normelor elaborate de Ministerul Finanțelor și aprobate de Guvern".
49	art.27 alin. (3)	"aprobate de Ministerul Finanțelor"		Coruptibilitate Atribuții extensive de reglementare	În art.27 alin. (3) din proiect, sintagma "aprobate de Ministerul Finanțelor" se substituie cu sintagma "elaborate de Ministerul Finanțelor și aprobate de Guvern".
50	Art. 27 alin. (4)	"care se aprobă în condițiile legii"	Art. 27 alin. (4) din proiect - formula "care se aprobă în condițiile legii" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
51	art. 28	Articolul 28. Prezentarea raportului executării bugetului public național	Considerăm, că art. 28 din proiect are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude acest articol din textul proiectului.

		Raportul anual de executare a bugetului public național se prezintă anual conform prevederilor legislației.			
52	art. 29 alin. (7)	"în cazuri excepționale"	Considerăm, că în art. 29 alin. (7), sintagma "în cazuri excepționale" va produce conflicte în normele de drept. Aplicarea excepțională lasă un spațiu discreționar pentru aplicarea normelor de drept, fiind un factor potențial de coruptibilitate.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	Această sintagmă trebuie exclusă din textul proiectului.
53	Art. 30 alin. (2)	(2) Dacă aplicarea prevederilor prezentei legi, ale standardelor de contabilitate nu este suficientă pentru a oferi o imagine reală și fidelă a elementelor contabile ale entității, nota explicativă trebuie să conțină informații suplimentare.	Art. 30 alin. (2) din proiect are un spectru larg de atribuții discreționare.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	Se propune de a exclude acest alineat din textul art.30.
54	art.33 alin. (6)	"În cazuri excepționale, sunt permise derogări de la acest principiu"	În art.33 alin. (6) fraza "În cazuri excepționale, sunt permise derogări de la acest principiu" are un spectru prea larg de atribuții discreționare	Coruptibilitate Norme care stabilesc derogări neîntemeiate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	De a exclude această frază din textul proiectului.
55	art.35 alin. (5) și (6)	"și îl prezintă organului de conducere ierarhic superior" și "în conformitate cu decizia organului de conducere ierarhic superior, în cazul instituțiilor publice și întreprinderilor de stat."	Considerăm, că în art.35 alin. (5) și (6) din proiect, sintagmele "și îl prezintă organului de conducere ierarhic superior" și "în conformitate cu decizia organului de conducere ierarhic superior, în cazul instituțiilor publice și întreprinderilor de stat.", au un caracter extensiv de reglementare normativă transmise în competența autorităților administrației publice centrale. Pe lângă aceasta, normele menționate au și un caracter de trimitere	Coruptibilitate Norme de trimitere Atribuții extensive de reglementare Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Considerăm, că în cazul alineatului (5) se propune de a exclude sintagma menționată mai sus, iar în cazul alineatului (6) se propune excluderea întregului alineat, deoarece obiectul de reglementare a normei date nu ține de obiectul proiectului dat.
56	art.37 alin. (3) și (5)	"conform legislației în vigoare" și "în conformitate cu legislația în vigoare"	Considerăm, că în art.37 alin. (3) și (5) din proiect, sintagmele "conform legislației în vigoare" și "în conformitate cu legislația în vigoare", au un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune de a exclude acest articol din textul proiectului.
57	Art.38 alin.(2)	(2) Rapoartele financiare pot fi prezentate altor autorități publice, instituții financiare și utilizatori interesați în baza acordului cu entitatea.	Art.38 alin.(2) din proiect oferă un spectru larg de atribuții discreționare.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	Se propune de a exclude acest alineat din textul art.38.
58	Art. 38 alin. (7)	"potrivit normelor și în termenele stabilite de acesta"	Art. 38 alin. (7) din proiect - formula "potrivit normelor și în termenele stabilite de acesta" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Se propune de a exclude aceste cuvinte din textul alineatului dat.
59	art.38 alin.(8)	"pot fi"	În art.38 alin.(8) sintagma "pot fi" determină formula de prezentare a rapoartelor financiare.	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Se propune substituirea sintagmei menționate mai sus pe următoarea variantă: "sînt".

60	Art. 38 alin. (9)	"și altor organe împuternicite în conformitate cu prezenta lege"	Sintagma "și altor organe împuternicite în conformitate cu prezenta lege" - are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune excluderea sintagmei menționate din proiect.
61	art.39	Articolul 39. Obligațiuni și responsabilități privind prezentarea rapoartelor financiare și anuale Membrii organelor colective de conducere ale entității poartă răspundere colectivă pentru întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare și a celor anuale la Serviciul informațional al rapoartelor financiare, în conformitate cu prezenta lege.	Considerăm, că art.39 din proiect nu are nici un suport juridic concret, responsabilitatea menționată este materializată în art.44 din proiect. Totodată, această normă contravine legislației civile în vigoare (în acest context a se vedea art. 55-194 Cod civil).	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Se propune excluderea acestui articol din proiect.
62	Art.40 alin.(2)	(2) Auditul rapoartelor financiare se efectuează <u>în conformitate cu legislația în vigoare.</u>	Art.40 alin.2 din proiect are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune de a exclude acest alineat din textul art.40.
63	art. 43 alin. (3)	(3) Răspunderea pentru organizarea păstrării și integrității documentelor contabile o poartă conducătorul entității. În cazul destituirii conducătorului sau a persoanei responsabile de păstrarea documentelor justificative, aceste documente se transmit persoanei nou-numite. Transmiterea se efectuează prin întocmirea unui proces-verbal de predare-primire, în prezența comisiei, cu indicarea, în compartimentele respective ale acestuia, a categoriilor concrete și termenelor de păstrare a documentelor, precum și a documentelor care lipsesc.	Considerăm, că alin. (3) al art. 43 din proiect nu are nici un suport juridic concret, responsabilitatea menționată este materializată în art. 44 din proiect.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune excluderea alin. (3) din art. 43.
64	art. 43 alin.	(5) Nimicirea	Considerăm, că alin. (3) al art. 43 din	Coruptibilitate	Se propune

	(5)	documentelor contabile fără autorizația arhivelor de stat respective este ilegală și atrage după sine sancțiuni prevăzute de legislația în vigoare.	proiect nu are nici un suport juridic concret, responsabilitatea menționată este materializată în art. 44 din proiect.	Concurența normelor de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	excluderea alin. (5) din art. 43.
65	Art. 43 alin. (6)	"de către organele împuternicite în conformitate cu legislația în vigoare"	Art. 43 alin. (6) din proiect - sintagma "de către organele împuternicite în conformitate cu legislația în vigoare" - are un caracter de trimitere	Coruptibilitate Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune excluderea sintagmei menționate din proiect fie specificarea concretă a organelor împuternicite.
66	Art.45 alin.(2)	(2) Entitatea prezintă documentele contabile organelor de control și altor utilizatori cu drept de acces la aceste documente în conformitate cu legislația în vigoare.	Art.45 alin.(2) din proiect are un caracter de trimitere.	Coruptibilitate Norme de trimitere Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se propune de a exclude acest alineat din textul art.45.
67	art.47 alin. (2)	"Se permite aplicarea anticipată a S.I.R.F."	Legea nu are efect retroactiv, fiind pusă în aplicare înainte de a intra în vigoare. În același alineat al articolului menționat este necesar de stabilit o dată concretă de intrare în vigoare a legii.	Coruptibilitate Lacune de drept Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa unor termene concrete	Cuvintele "Se permite aplicarea anticipată a S.I.R.F." se propune a fi excluse.
68	art. 48 alin. (1) și (2)	(1) Prezenta lege intră în vigoare cu începere de la 1 ianuarie a anului ce urmează după anul publicării. (2) Alin. (1) din art. 4 al prezentei legi intră în vigoare începând cu anul ce urmează după data intrării în vigoare a prezentei legi.	Este necesar de a stabili date exacte de intrare în vigoare a proiectului.	Coruptibilitate Lipsa unor termene concrete	De a revizui articolul respectiv.

Concluzii

Analizând proiectul Legii contabilității, trebuie să constatăm faptul că aparent, proiectul instituie norme moderne în domeniul contabilității, instituie mecanisme contabile de raportare financiară. Totuși, expertiza efectuată privind proiectul Legii contabilității a demonstrat faptul că majoritatea prevederilor acestuia au un caracter declarativ, nu corelează cu alte acte legislative care la momentul dat sunt în vigoare, lasă spațiu pentru interpretări necorespunzătoare oportunităților actuale în procesul de aplicare, fapt care, în opinia noastră, sporește gradul de coruptibilitate a legii.

Considerăm, că proiectul menționat ar fi necesar de rectificat și de adus în conformitate cu normele deja reglementate și de a exclude elementele specifice de coruptibilitate.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției